

KORELACIJA KRIŽOBOLJE U OPĆOJ POPULACIJE: MULTIDISCIPLINARNA PERSPEKTIVA (Correlates of low back pain in a general population sample: a multidisciplinary perspective)

Anketirane su i pregledane 674 osobe na 105 biografskih, anatomskih varijabli, snage i fleksibilnosti. Biografske varijable bile su: pušenje, dob, bavljene rekreativnim sposobnostima, ranije križobolje, zanimanje, utjecaj okoline na pojam križobolje, edukacija itd. Ispitivana je fleksibilnost slabinskog dijela kralješnice, kuka, trupa itd, a snaga gornjih abdominalnih mišića, fleksora, abduktora i aduktora kuka i drugih. Od anatomskih varijabli ispitivane su tjelesna masa, visina, duljina udova, lurdoza, skolioza, pes cavus genu recurvatum i drugo (Roncarati A. i sur. *J Manipul Physiol Therap* 11(3):158—164, 1988).

Ivo Jajić

INTERAKCIJA POLIMORFONUKLEARNIH LEUKOCITA S KRISTALIMA KALCIJEVA PIROFOSFATNOG DIHIDRATA ODLOŽENIH U HONDROKALCINOZNU HRŠKAVICU (Interaction of polymorphonuclear leukocytes with calcium pyrophosphate dihydrate crystals deposited in chondrocalcinosis cartilage)

Ispitivane su karakteristike kristala kalcijeva pirofosfatnog dihidrata elektronskim mikroskopom u hondrokalcinozi (sindromu pseudogihta). Kristali su često viđeni u hondrocitima srednje zone hrškavice. Opažena je velika varijacija u veličini i oštrotini kristala. Većina kristala pirofosfata bili su fagocitirani od polimorfonuklearnih leukocita iz sinovijalne tekućine u bolesnika s hondrokalcinozom. To ukazuje da mali kristali mogu biti uzrok velike upalne reakcije. Veliki broj polimorfonuklearnih leukocita nalaze se na površini erodirane hrškavice s fagocitiranim kristalima. Interakcija polimorfonuklearnih leukocita s navedenim kristalima na površini zglobne hrškavice može stimulirati oslobađanje medijatore upale (Ishikava A i sur., *Rheumat Internat* 7:217—221, 1988).

Ivo Jajić

ELEKTRIČNA STIMULACIJA RASTA KOSTIJU KOD SPINALNE FUZIJE (Direct current electrical bone growth stimulation for spinal fusion)

Električna stimulacija rasta kostiju koristi se od 70-godina. Početnu skupinu sačinjavala su 82 bolesnika s fuzijom u slabinskom dijelu kralješnice u kojih je postignut uspjeh u 91,5% i u 80,5% od 159 bolesnika bez električne stimulacije.

Autor je proveo prospektivni studij u kojega su uključivani samo »teški bolesnici«, tj. bolesnici u kojih nije uspjela fuzija ili se radilo o spondilodistoziji II stupnja, više razina fuzije ili prisustvu drugih rizičnih faktora npr. gojaznosti. Bolesnici su randomizirani. Uspjeh fuzije objih skupina radiografski je ocjenjivan, i to od aparatera i radiologa 12 i 18 mjeseci nakon učinjenog operativnog zahvata (fuzije). Radiografska fuzija je postignula u 15 od 18 kontrolnih bolesnika (54%) i u 25 od 31 bolesnika (81%) koji su dobivali električnu stimulaciju ($P=0,026$) (Kane WJ, *Spine* 13(3):363—365, 1988).

Ivo Jajić

ELEKTRIČNA STIMULACIJA ZA KONTROLU PARALIZA I TERAPIJU ABNOMALNIH POKRETA (Electrical stimulation for control of paralysis and therapy of abnormal movements)

Nakon pregleda funkcijskih aspekata električne stimulacije u rehabilitaciji paraliziranih bolesnika, autori opisuju njene učinke na spasticitet. Opisane su ukratko tri studija. U prvoj, u jednoj je paraplegičnog bolesnika stimulirana ekstenzija i fleksija pomoću 4-kanalnog stimulatora. U drugoj studiji primjenjen je dvokanalni stimulator za stimulaciju fleksora i ekstenzora nožnog zgloba u bolesnika s hemiplegijom i na koncu u 3 studiji, stimulirana je medula spinalis u bolesnika s multipлом sklerozom. Premda su parametri i mjesto stimulacije ibli različiti u grupama